

УДК 657.213:657.422.1:336.713

Вікторія Амбарчян

**МЕТОДИКА ОБЛІКУ КРЕДИТІВ ЗА АМОРТИЗОВАНОЮ СОБІВАРТІСТЮ
ЗА УМОВ ЗМЕНШЕННЯ ЇХ КОРИСНОСТІ**

Виктория Амбарчян

**МЕТОДИКА УЧЕТА КРЕДИТОВ ЗА АМОРТИЗИРОВАННОЙ
СЕБЕСТОИМОСТЬЮ В УСЛОВИЯХ УМЕНЬШЕНИЯ ИХ ПОЛЕЗНОСТИ**

Victoria Ambarchian

**METHODOLOGY OF ACCOUNTING OF LOANS, MEASURED BY AMORTIZED
COST, IN TERMS OF REDUCTION OF THEIR USEFULNESS**

Розглянуто методику обліку кредитів, які відповідно до МСФЗ класифікуються як фінансові активи, що обліковуються за амортизованою собівартістю. Розкрито суть амортизованої собівартості як методу подальшої оцінки фінансових інструментів, що передбачає застосування методу ефективної ставки відсотка. Складено графік обліку кредиту, наданого суб'єкту господарювання, із неоднаковими за тривалістю періодами надходження грошових потоків. Розраховано дохідність кредиту в кожному обліковому періоді та загальну річну дохідність. Розраховано суму резерву за кредитом, що формується внаслідок виникнення об'єктивних свідчень непогашення 25 % грошових потоків. Побудовано графік амортизації фінансового активу за умов зменшення корисності кредиту в 4 періоді. На рахунках бухгалтерського обліку відображено процедури подальшої оцінки та формування резерву за наданим кредитом. Пояснено причини неповної амортизації дисконту у випадку зменшення корисності кредиту, а також можливі шляхи відображення різниці між первісною та наступною амортизаціями на рахунках бухгалтерського обліку.

Ключові слова: облік, кредит, амортизована собівартість, зменшення корисності, резерв, теперішня вартість грошових потоків.

Табл.: 3. Бібл.: 10.

Рассмотрена методика учета кредитов, которые в соответствии с МСФО классифицируются как финансовые активы, учитываемые по амортизированной себестоимости. Раскрыто суть амортизированной себестоимости как метода дальнейшей оценки финансовых инструментов, который предполагает использование метода эффективной ставки процента. Составлен график учета кредита, предоставленного субъекту хозяйственной деятельности, с неодинаковыми за продолжительностью периодами поступления денежных потоков. Рассчитана доходность кредита в каждом учетном периоде и общую годовую доходность. Рассчитана сумма резерва по кредиту, который формируется в результате появления объективных доказательств непогашения 25 % денежных потоков. Построен график амортизации финансового актива при условии уменьшения полезности в 4 периоде. На счетах бухгалтерского учета отобразено процедуры дальнейшей оценки и формирования резерва за предоставленным кредитом. Объяснены причины неполной амортизации дисконта в случае уменьшения полезности кредита, а также возможные способы отображения разницы между первичной и последующей амортизациями дисконта на счетах бухгалтерского учета.

Ключевые слова: учет, кредит, амортизированная себестоимость, уменьшение полезности, резерв, теперешняя стоимость денежных потоков.

Табл.: 3. Библ.: 10.

The paper considers methodology of loans accounting that classify as financial assets measured at amortized cost under IFRS. The author discloses the economic sense of amortized cost as the method of further measurement of financial instruments with the application of the effective interest rate method. The article contains accounting chart of the loan provided to the legal entity, with unequal periods of cash flow incomes. Profitability of financial instrument in each accounting period as well as annual profitability is calculated. The author calculates the sum of reserve, created as a result of objective evidences of failure to cover 25% of cash flows. The accounting chart of financial asset accounting in terms of loan impairment in the 4th period is built. The procedures of loan further measurement and impairment are registered on accounts. The author explains the reasons of incomplete amortization of discount after loan impairment and offers possible versions to present differences between initial and further amortization of discount on accounts.

Key words: accounting, loan, amortized cost, impairment, reserve, present value of cash flows.

Tab.: 3. Bibl.: 10.

JEL Classification: M 41

Постановка проблеми. Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» банки зобов'язані вести облік відповідно до нормативних положень НБУ та складати фінансову звітність за МСФЗ [1]. Кредити, що надаються банками, обліковуються за амортизованою собівартістю. Процедура обліку за амортизованою собівартістю передбачає застосування методу ефективної ставки відсотка для розрахунку вартості активу на початок кожного періоду і здійснення амортиза-

ОБЛІК, КОНТРОЛЬ ТА АУДИТ: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

ції дисконту/премії. Відсутність у навчальній літературі прикладів обліку кредитів банків за амортизованою собівартістю та формування резервів у випадку зменшення їх корисності визначає актуальність статті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання обліку фінансових активів банків за амортизованою собівартістю та формування резервів для покриття фактичних збитків від зменшення їх корисності розглянуті у працях Л. П. Снігурської [2; 3; 4], П. М. Сенищ, В. І. Ричаківська, М. Л. Лапішко [4]. Проте окремі аспекти обліку кредитів та розрахунку резервів не були розкриті у працях вищезазначених авторів, що потребує додаткового висвітлення.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. У статті поетапно розкрито процедури бухгалтерського обліку фінансового активу, що оцінюється за амортизованою собівартістю, складено графіки обліку кредиту за умов його безризиковості та у випадку зменшення корисності.

Мета статті. Мета статті полягає в розкритті методики обліку кредиту за амортизованою собівартістю на основі числового прикладу, а також розрахунку сум резерву до формування у випадку наявності об'єктивних свідчень зменшення корисності кредиту.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до МСБО 32 «Фінансові інструменти: подання», кредити, що надаються банками суб'єктам господарювання, класифікуються як фінансові активи, оскільки є «контрактним правом отримувати грошові кошти або інший фінансовий актив від іншого суб'єкта господарювання» [5, п. 11]. Згідно з МСФЗ 9 «Фінансові інструменти» кредити оцінюються за амортизованою собівартістю, оскільки відповідають встановленим у стандарті критеріям: «актив утримують у моделі бізнесу, мета якої - утримання активів задля збирання контрактних грошових потоків» [6, п. 4.1.2], та «контрактні умови фінансового активу передбачають у певні дати надходження грошових потоків, які є лише погашенням основної суми та сплатою відсотків на непогашену основну суму» [6, п. 4.1.2]. Амортизована собівартість фінансового активу розраховується із застосуванням методу ефективної ставки відсотка.

Процедури обліку кредитів банками України встановлюються НБУ відповідно до МСФЗ. У Правилах бухгалтерського обліку доходів і витрат банками України № 255 визначено, що амортизована собівартість фінансового розраховується за формулою:

$$Асбв = ПВ - H_{\text{пог}} \pm A_{\text{різн}} (ПВ - (H + \%)) - Зк, \quad (1)$$

де $Асбв$ – амортизована собівартість кредиту (балансова вартість); $ПВ$ – первісна вартість (чиста балансова вартість); $H_{\text{пог}}$ – погашена основна сума боргу; $A_{\text{різн}}$ – накопичена амортизація будь-якої різниці між первісною вартістю та вартістю погашення; H – погашена номінальна вартість кредиту; $\%$ – сума нарахованих процентів за весь термін користування кредитом; $Зк$ – визнане зменшення корисності кредиту (сума сформованого резерву) [7].

Для кращого розуміння процедури оцінювання кредиту за амортизованою собівартістю із застосуванням ефективної ставки відсотка необхідно виконати практичні розрахунки.

Приклад: 12.03.2015 р. банк надав кредит суб'єкту господарювання в розмірі 35 000 грн. Строк кредитування - 7 місяців. Номінальна ставка – 22 % річних. База нарахування – факт/факт. Плата за оформлення кредитної справи клієнта – 700 грн. Нарухування та отримання процентів щомісяця. Основна сума погашається в кінці кредитної угоди. За результатами оцінювання фінансового стану позичальника ризик неповернення кредиту на момент його надання відсутній.

Відповідно до Інструкції № 481, комісія за оформлення кредитної справи відображається в обліку як неамортизований дисконт, а чиста балансова вартість кредиту становить 34 300 грн.

ОБЛІК, КОНТРОЛЬ ТА АУДИТ: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

У правилах № 255 визначено, що в бухгалтерському обліку нарахування доходів та амортизація дисконту/премії за кредитами повинна відображатися не рідше одного разу на місяць [7, п. 1.1, р. III]. Тому за умовами прикладу обліковим періодом буде місяць, а нарахування доходів та амортизація дисконту здійснюватиметься в кінці кожного облікового періоду. Графік грошових потоків представлено в табл. 1.

Таблиця 1

Графік грошових потоків за наданим кредитом

№ облікового періоду	Дата облікового періоду	Кількість днів	Грошові потоки
0	12.03.2015		-34300
1	31.03.2015	20	$(35000 \cdot 0,22) : 366 \cdot 20 = 420,77$
2	30.04.2015	30	631,15
3	31.05.2015	31	652,19
4	30.06.2015	30	631,15
5	31.07.2015	31	652,19
6	31.08.2015	31	652,19
7	30.09.2015	30	631,15
8	12.10.2015	12	$35000 + (35000 \cdot 0,22) : 366 \cdot 12 = 35252,46$

Ефективна ставка відсотка розраховується виходячи з формули (2):

$$PV_{FCF} = \sum_{i=1}^n \frac{CF_i}{(1+i_{ef})^t}, \quad (2)$$

де PV_{FCF} – теперішня вартість первісно очікуваних грошових потоків; CF_i – грошовий потік у i -му періоді; i_{ef} – ефективна ставка відсотка; n – кількість облікових періодів; t – тривалість періоду до виникнення i -го грошового потоку (від моменту виникнення грошових потоків за фінансовим інструментом).

За умовами прикладу, ефективна ставка визначається за рівнянням:

$$34300 = \frac{420,77}{(1+i_{ef})^{20/365}} + \frac{631,16}{(1+i_{ef})^{50/365}} + \frac{652,19}{(1+i_{ef})^{81/365}} + \frac{631,15}{(1+i_{ef})^{111/365}} + \frac{652,19}{(1+i_{ef})^{142/365}} + \frac{652,19}{(1+i_{ef})^{173/365}} + \frac{631,15}{(1+i_{ef})^{203/365}} + \frac{35252,46}{(1+i_{ef})^{215/365}}.$$

Для спрощення розрахунків, нормативними актами НБУ рекомендується використовувати функцію ЧИСТВНДОХ (для грошових потоків, що виникають через різні за тривалістю часові проміжки). Розрахована ефективна ставка відсотка $i_{ef} = 0,290214845$, або 29,0215 %.

Проте, враховуючи, що тривалість кожного облікового періоду неоднакова, сума процентних доходів має бути розрахована із використанням денної ефективної ставки відсотка. Відповідно до Методичних рекомендацій № 171 [8] річна ефективна ставка відсотка трансформується в денну за формулою (3):

$$I_{efd} = (100 \% + i_{ef})^{d/365} - 100 \%. \quad (3)$$

За умовами прикладу, $I_{efd} = (100 \% + 29,0215 \%)^{1/365} - 100 \% = 0,0697077 \%$.

Далі потрібно побудувати графік обліку кредиту, що обліковується за амортизованою собівартістю із використанням методу ефективної ставки відсотка (табл. 2).

Таблиця 2

Графік обліку кредиту за амортизованою собівартістю

Період	А _{св} на початок періоду	Доходи			Грошові потоки			А _{св} на кінець періоду	Дохідність за кожний період	Річна дохідність
		нараховані доходи	амортизація дисконту	всього	проценти	основна сума	всього			
<i>l</i>	<i>2=9_{n-l}</i>	<i>3=N*i</i>	<i>4=5-3</i>	<i>5=2*i_{еф}</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8=6+7</i>	<i>9=2+3+4-8</i>	<i>10=5/2</i>	<i>11</i>
0								34300		
1	34300,00	420,77	60,61	481,37	420,77	0,00	420,77	34360,61	0,0140	0,28962
2	34360,61	631,15	94,72	725,87	631,15	0,00	631,15	34455,33	0,0211	0,28962
3	34455,33	652,19	100,21	752,40	652,19	0,00	652,19	34555,54	0,0218	0,28962
4	34555,54	631,15	98,84	729,99	631,15	0,00	631,15	34654,38	0,0211	0,28962
5	34654,38	652,19	104,56	756,74	652,19	0,00	652,19	34758,94	0,0218	0,28962
6	34758,94	652,19	106,84	759,03	652,19	0,00	652,19	34865,78	0,0218	0,28962
7	34865,78	631,15	105,39	736,54	631,15	0,00	631,15	34971,17	0,0211	0,28962
8	34971,17	252,46	41,20	293,66	252,46	35000,00	35252,46	0,00	0,0084	0,28962

Джерело: складено та розраховано автором.

Розрахунок дохідності (стовпчики 10, 11 таблиці 2) здійснюється з метою перевірки правильності проведених розрахунків. Дохідність за кожний обліковий період не є однаковою, що пояснюється різною тривалістю періодів. Для приведення показників періодичної дохідності до єдиного вимірника – річної дохідності фінансового інструменту – використовується формула (4):

$$i_{\text{еф}} = (100 \% + i_{\text{ефд}})^{365/d} - 100 \%. \quad (4)$$

В обліку будуть відображені такі проведення (на прикладі першого року):

1. Відображення первісної вартості наданого кредиту:

Дебет	<i>Кредит, що наданий суб'єкту господарювання</i>	35 000
Кредит	<i>Кошти на поточних рахунках суб'єктів господарювання</i>	34 300
Кредит	<i>Неамортизований дисконт за кредитом, що наданий суб'єкту господарювання</i>	700

2. Нарухування процентних доходів у першому році користування кредитом:

Дебет	<i>Дебіторська заборгованість за нарахованими доходами</i>	420,77
Кредит	<i>Процентні доходи за кредитом, що наданий суб'єкту господарювання</i>	420,77

3. Амортизація дисконту в першому році користування кредитом:

Дебет	<i>Неамортизований дисконт за кредитом, що наданий суб'єкту господарювання</i>	60,61
Кредит	<i>Процентні доходи за кредитом, що наданий суб'єкту господарювання</i>	60,61

4. Відображення суми отриманих процентів:

Дебет	<i>Кошти на поточних рахунках суб'єктів господарювання</i>	420,77
Кредит	<i>Дебіторська заборгованість за нарахованими доходами</i>	420,77

Таким чином, за рахунком 6 класу Плану рахунків відображається загальна сума процентних доходів – 481,37 грн – добуток амортизованої собівартості та розрахованої ефективної ставки відсотка (стовпчик 5 таблиці 2).

У первісному графіку погашення кредиту не відображено формування резерву, оскільки оцінка фінансового стану та стану обслуговування боргу показали відсутність ризику непогашення частини кредиту або всієї суми. Наступним етапом дослідження є розрахунок амортизованої собівартості кредиту у випадку зменшення його корисності, що вимагає формування резерву для покриття ризику непогашення наданих активів.

В Інструкції № 481 встановлено, що «банк має визначати зменшення корисності фінансового активу або групи фінансових активів, якщо є об'єктивне свідчення зменшен-

ОБЛІК, КОНТРОЛЬ ТА АУДИТ: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

ня їх корисності внаслідок однієї або кількох подій, що відбулися після первісного визнання активу, і така подія впливає на попередньо оцінені майбутні грошові потоки від фінансового активу» [9]. Таким чином, підставою для формування резервів є фактичне (не очікуване) зменшення сум грошових потоків у порівнянні із затвердженими в договорі. Сума резерву розраховується за формулою (5):

$$\text{Резерв} = БВ - ТВ_{мгп}, \quad (5)$$

де $БВ$ – балансова вартість кредиту (амортизована собівартість у періоді зменшення корисності), $ТВ_{мгп}$ – теперішня вартість первісно очікуваних грошових потоків очікуваних грошових потоків.

Принцип понесених збитків покладений в основу методики розрахунку резерву за кредитами, що розкрита в Інструкції № 481 [9]. Процедура визначення сум резервів передбачає оцінювання ризиків за результатами аналізу фактичних показників, що свідчать про зменшення корисності активу та неможливість його часткового або повного погашення.

Таким чином, в обох вищезазначених нормативних актах НБУ вимагає використовувати модель понесених збитків – формування резервів вже після виникнення об’єктивних свідчень непогашення первісно очікуваних грошових потоків.

Варто зазначити, що МСФЗ 9 «Фінансові інструменти» рекомендує інший підхід до оцінювання ризиків та формування резервів – модель очікуваних збитків. У п. 5.5 МСФЗ 9 визначено, що суб’єкт господарювання повинен у звітному періоді формувати резерви для покриття очікуваних збитків від знецінення кредиту в майбутньому [6, п. 5.5]. Тобто майбутній кредитний ризик оцінюється в кожному періоді на основі наявної в поточному періоді інформації. Відрахування до резервів здійснюються до періоду, а списання кредиту за рахунок резервів – виключно в момент фактичного неотримання грошових коштів за умовами договору.

Величина ризику за кредитами розраховується відповідно до Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями № 351 [10], що затверджено 30.06.2016 р. У Положенні для розрахунку резерву застосовується модель очікуваних збитків – застосовуються показники EAD (експозиція під ризиком), PD (імовірність дефолту боржника/контрагента) та LGD (втрати в разі дефолту). Це Положення розроблене відповідно до рекомендацій Базельського комітету з банківського нагляду і не суперечить положенням МСФЗ 9. Проте на момент написання статті не було внесено відповідних змін в Інструкцію № 481, що дозволяє застосовувати модель понесених збитків для розрахунку резервів за кредитами.

Як продовження прикладу 1 припустимо, що, застосувавши методику оцінювання кредитного ризику, в 4 періоді банк розрахував коефіцієнт непогашення кредиту – 0,25.

Починаючи з 4 періоду грошові потоки будуть зменшені на 25 %, теперішня вартість первісно очікуваних грошових потоків становитиме:

$$\begin{aligned} PV_{FCF} &= \frac{631,15 \cdot 0,75}{(1 + 0,29051)^{30/365}} + \frac{652,19 \cdot 0,75}{(1 + 0,29051)^{61/365}} + \frac{652,19 \cdot 0,75}{(1 + 0,29051)^{92/365}} + \\ &+ \frac{631,15 \cdot 0,75}{(1 + 0,29051)^{122/365}} + \frac{35252,46 \cdot 0,75}{(1 + 0,29051)^{134/365}} = 25901,82. \end{aligned}$$

У графіку погашення кредиту відображаються суми резерву (табл. 3).

Таблиця 3

Розрахунок амортизованої собівартості фінансового активу у випадку зменшення корисності в третьому періоді

Період	А _{св} на початок періоду	Доходи			Грошові потоки		
		нараховані доходи	амортизація дисконту	всього	проценти	основна сума	всього
1	$2=9_{n-1}$	$3=N*i$	$4=5-3$	$5=2*i_{ef}$	6	7	$8=6+7$
0							
1	34300,00	420,77	60,61	481,37	420,68	0,00	420,68
2	34360,70	631,15	94,72	725,87	631,15	0,00	631,15
3	34455,42	652,19	100,21	752,40	652,19	0,00	652,19
4	34555,64	631,15	98,84	729,99	473,36	0,00	473,36
5	25901,81	652,19	-86,57	565,61	468,78	0,00	468,78
6	25998,64	652,19	-84,46	567,73	458,77	0,00	458,77
7	26107,60	631,15	-79,62	551,52	434,78	0,00	434,78
8	26224,35	252,46	-32,25	220,21	189,35	26250,00	26439,35

Період	А _{св} на кінець періоду до формування резерву	Сума очікуваного відшкодування	Сума резерву	Асбв на кінець періоду	Дохідність за кожний період	Річна дохідність
1	$9=2+3+4-8$	$10=PV_{FCF}$	$11=9-10$	$12=9-11$	$13=2/5$	14
0	34300,00			34300,00		
1	34360,70	34360,70	0,00	34360,70	0,01403	0,28962
2	34455,42	34455,42	0,00	34455,42	0,02113	0,28962
3	34555,64	34555,64	0,00	34555,64	0,02184	0,28962
4	34812,27	25901,81	8910,46	25901,81	0,02113	0,28962
5	25998,64	25998,64	0,00	25998,64	0,02184	0,28962
6	26107,60	26107,60	0,00	26107,60	0,02184	0,28962
7	26224,35	26224,35	0,00	26224,35	0,02113	0,28962
8	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00840	0,28962

Джерело: складено та розраховано автором.

Так, у табл. 2 розраховано суми резервів, які формує банк внаслідок зменшення грошових потоків на 25 %. Загальна сума сформованого резерву – 8 910,46 грн. В обліку формування резерву відображається проведенням:

Дебет Відрахування в резерви під надані кредити суб'єктам господарювання 8 910,46

Кредит Резерви під надані кредити суб'єктам господарювання 8 910,46

Важливо зауважити, що за первісних умов кредитування (без зменшення корисності та формування резерву) вся сума неамортизованої премії – 700 грн – амортизовується на кінець періоду. Проте в графіку обліку кредиту за умов формування резерву в 4 періоді сума амортизації дисконту становить 71,49 грн. Причина такої невідповідності в тому, що первісні грошові потоки, за якими розрахована ефективна ставка відсотка, не відповідають фактичним (зміненим внаслідок непогашення частини заборгованості). Відповідно, розрахована амортизована собівартість на кінець кожного періоду в табл. 2 не відповідає аналогічним показникам у табл. 3 (під впливом зменшення корисності кредиту), тому й сума амортизації премії за весь період не відповідає показнику на початок періоду. Альтернативний варіант розрахунку амортизації фінансового активу з повною амортизацією премії запропоновано Л. П. Снігурською в статті «Проблеми формування банком облікової політики щодо кредитів та інших фінансових активів зі зменшеною корисністю» [2; 3]. Автор пропонує чотири варіанти обліку знеціненого кредиту з повною амортизацією дисконту/премії:

ОБЛІК, КОНТРОЛЬ ТА АУДИТ: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

- варіант 1: різниця між амортизацією дисконту за первісних умов та після знецінення кредиту відображаються за рахунками амортизації премії/дисконту (розглянуто в таблиці 3);

- варіант 2: різниця між амортизацією дисконту за первісних умов та після знецінення кредиту відноситься на рахунок резерву;

- варіант 3: різниця між амортизацією дисконту за первісних умов та після знецінення кредиту відноситься на рахунок процентних доходів;

- варіант 4: різниця між амортизацією дисконту за первісних умов та після знецінення кредиту відноситься на рахунок резерву в кореспонденції з процентними доходами.

Висновки і пропозиції. В результаті проведених розрахунків розкрито методику обліку фінансових активів за амортизованою собівартістю із застосуванням методу ефективної ставки відсотка. Наведено розрахунок амортизованої собівартості кредиту в кожному обліковому періоді за умов безризиковості активу та за наявності ризику непогашення.

Список використаних джерел

1. *Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні* [Електронний ресурс] : Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.
2. Снігурська Л. П. Проблеми формування банком облікової політики щодо кредитів та інших фінансових активів зі зменшеною корисністю (частина 1) / Л. П. Снігурська // Вісник НБУ. – 2014. – № 9. – С. 24–30.
3. Снігурська Л. П. Проблеми формування банком облікової політики щодо кредитів та інших фінансових активів зі зменшеною корисністю (частина 2) / Л. П. Снігурська // Вісник НБУ. – 2014. – № 10. – С. 34–46.
4. *Оцінювання фінансових інструментів банку за Міжнародними стандартами фінансової звітності: навч. посіб.* / П. М. Сенищ, В. І. Ричаківська, М. Л. Лапішко, Л. П. Снігурська. – К. : УБС НБУ, 2009. – 451 с.
5. МСБО 32 «Фінансові інструменти: подання» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua>.
6. *International Financial Reporting Standard 9 “Financial instruments”* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.ifrs.org.
7. *Правила бухгалтерського обліку доходів і витрат банків України* [Електронний ресурс] : затв. Постановою Правління НБУ 18.06.2003 № 255. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua>.
8. *Методичні рекомендації щодо розрахунку ефективної ставки відсотка за фінансовими інструментами в банках України* [Електронний ресурс] : схвалено Постановою Правління НБУ 01.06.2011 р. № 171. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua>.
9. *Інструкція з бухгалтерського обліку кредитних, вкладних (депозитних) операцій та формування і використання резервів під кредитні ризики в банках України* [Електронний ресурс] : затв. Постановою Правління НБУ № 481 від 27.12.2007. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua>.
10. *Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями* [Електронний ресурс] : затв. Постановою Правління НБУ № 351 від 30.06.2016. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua>.

References

1. *Pro bukhgalterskyi oblik ta finansovu zvitnist v Ukraini : zakon Ukrainy vid 16.07.1999 № 996-XIV* [Law of Ukraine on accounting and financial reporting in Ukraine from July 16, 1999 № 996-XIV]. Retrieved from <http://zakon5.rada.gov.ua>.
2. Snihurska, L.P. (2014). Problemy formuvannia bankom oblikovoï polityky shchodo kredytiv ta inshykh finansovykh aktyviv zi zmenshenoiu korysnisti (chastyna 1) [Problems in formation of the accounting police concerning impaired loans and other financial assets by banks (part 1)]. *Visnyk NBU – NBU Herald*, no. 9, pp. 24–30 (in Ukrainian).

3. Snihurska, L.P. (2014). Problemy formuvannia bankom oblikovoi polityky shchodo kredytiv ta inshykh finansovykh aktiviv zi zmensheniui korysnistiu (chastyna 2) [Problems in formation of the accounting police concerning impaired loans and other financial assets by banks (part 2)]. *Visnyk NBU – NBU Herald*, no. 10, pp. 34–46 (in Ukrainian).
4. Senyshch, P.M., Rychakivska, V.I., Lapishko, M.L. & Snihurska, L.P. (2009). *Otsiniuvannia finansovykh instrumentiv banku za Mizhnarodnymy standartamy finansovoi zvitnosti* [Bank financial instruments measurement under IFRS]. Kyiv: UBA NBU (in Ukrainian).
5. MSBO 32 «Finansovi instrumenty: podannia» [IFRS 32 “Financial instruments: presentation”] (1996). Retrieved from <http://zakon5.rada.gov.ua>.
6. *International Financial Reporting Standard 9 “Financial instruments”* (2009). Retrieved from www.ifrs.org.
7. *Pravyla bukhhalterskoho obliku dokhodiv i vytrat bankiv Ukrainy: zatv. Postanovoiu Pravlinnia NBU 18.06.2003 № 255* [Rules on revenues and expenses accounting by Ukrainian banks from June 18, 2003 № 255]. Retrieved from <http://zakon5.rada.gov.ua>.
8. *Metodychni rekomendatsii shchodo rozrakhunku efektyvnoi stavky vidsotka za finansovymy instrumentamy v bankakh Ukrainy: skhvaleno Postanovoiu Pravlinnia NBU 01.06.2011 № 171* [Methodologic recommendations on effective interest rate calculation for financial instruments by Ukrainian banks from June 1, 2011 № 171]. Retrieved from <http://zakon5.rada.gov.ua>.
9. *Instruktsiia z bukhhalterskoho obliku kredytnykh, vkladnykh (depozytnykh) operatsii ta formuvannia i vykorystannia rezerviv pid kredytni ryzyky v bankakh Ukrainy: zatv. Postanovoiu Pravlinnia NBU № 481 vid 27.12.2007* [Instruction on accounting of loans and deposits and reserves calculation and disposal to cover credit risks by Ukrainian banks from December 27, 2007 № 481]. Retrieved from <http://zakon5.rada.gov.ua>.
10. *Polozhennia pro vyznachennia bankamy Ukrainy rozmiru kredytnoho ryzyku za aktyvnymy bankivskymy operatsiiamy: zatv. Postanovoiu Pravlinnia NBU №351 vid 30.06.2016* [Statement on calculation of credit risks to cover possible losses on active bank transactions from June 30, 2016 № 351]. Retrieved from <http://zakon5.rada.gov.ua>.

Амбарчян Вікторія Самвелівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку і аудиту, Київський національний університет технологій та дизайну (вул. Немировича-Данченка, 2, м. Київ, 01001, Україна).

Амбарчян Виктория Самвеловна – кандидат экономических наук, доцент кафедры учета и аудита, Киевский национальный университет технологий и дизайна (ул. Немировича-Данченка, 2, г. Киев, 01001, Украина).

Ambarchian Victoria – PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Accounting and Auditing, Kyiv National University of Technologies and Design (2 Nemyrovych-Danchenko Str., 01001 Kyiv, Ukraine).

E-mail: ambarchyanv@ukr.net